

ALGUNES NOTÍCIES I DOCUMENTS SOBRE LES RELACIONS ENTRE BARCELONA I SICÍLIA DURANT EL REGNAT D'ALFONS EL BENIGNE (1327-1336)*

JOSEFA MUTGÉ I VIVES

Des del 1296 fins al 1337 va regnar a Sicília Frederic III,¹ el tercer dels fills de Pere el Gran, i al llarg de vuit anys (novembre de 1327-gener de 1336), pràcticament els últims de la seva vida, fou coetani del seu oncle Alfons el Benigne.

Regnant encara Pere III el Gran, Sicília fou adjudicada a l'infant Jaume (el futur Jaume II de Catalunya-Aragó). Però, quan el 1291 aquest fou cridat per succeir Alfons el Liberal a la Corona catalano-aragonesa, va nomenar el germà que li seguia en edat, Frederic, com a lloctinent general de l'illa. El dia 11 de desembre de 1295, el Parlament sicilià li va donar el títol de «senyor de l'illa» i, pocs mesos més tard, el 25 de març de 1296, fou solemnement coronat rei a la catedral de Palerm. Mentre Jaume II es convertia en un defensor dels güelfs, Frederic continuava essent un representant del gibel·linisme, igual com ho foren el seu germà Alfons i el seu pare.²

Per la pau de Caltabellotta (1302), hom va reconèixer la senyoria de Frederic damunt l'illa de Sicília, amb el títol de «rei de Trinàcria» (nom que els grecs donaren a l'illa), mentre que els angevins quedaren reduïts a simples reis de Nàpols, malgrat que els fou reservat l'honor de dur el títol de reis de Sicília.³

Des d'aquell moment, les relacions de Frederic amb el seu germà Jaume II foren més cordials, bé que, quan aquest darrer va preparar la conquesta de Sardenya, aquell no li va donar cap ajut.⁴

Els autors que han estudiat la figura de Frederic de Sicília estan d'acord a afirmar que la mort de Jaume II va significar un cop dur per a Frederic. Malgrat les diferències ideològiques i temperamentals que hi havia entre ells, es tenien una certa confiança mútua. Altrament, el nou monarca catalano-aragonès, Alfons al Benigne, nebot de Frederic, no estava disposat a arricar-se per sortir en defensa de ningú.⁵

Al llarg d'aquests anys va recaure sobre Frederic de Sicília l'anatema de Joan XXII i la lluita que sostenia amb Nàpols no cessà ni un sol moment.⁶ A més, els anys del regnat del Benigne, va començar la guerra entre Catalunya i Gènova. La rivalitat entre ambdós contendents en els mars de Sicília perjudicava la tranquil·litat del comerç en el port de Palerm. Per això, el consell municipal de Palerm va demanar el seu rei que donés les disposicions necessàries per garantir la seguretat de totes les operacions comercials en el port de la ciutat i prohibís rigorosament els combats entre catalans i genovesos en el cas que es trobessin naus d'ambdues nacions bel·ligerants.⁷

El 20 de setembre de 1330, l'infant Pere, fill de Frederic de Sicília, després d'haver deliberat sobre aquest afer, va publicar la següent disposició: els llenys catalans i genovesos podien entrar lliurement al port de Palerm amb la condició de romandre-hi poc temps. a més, el patró de la nau havia de comprometre's davant del vice-almirall de la ciutat a no atacar les naus ni els homes ni les mercaderies des genovesos, en el cas que l'esmentat patró fos català, i viceversa, si era genovès. A manca d'una caució, el patró de la nau havia de deixar com a penyora el timó i la vela del seu lleny. Si no es lliurava aquesta penyora, el vice-almirall retindria com a ostatge el patró de la nau.⁸

Malgrat l'existència d'aquesta disposició, observem que, el dia 11 d'octubre de 1330, els consellers de Barcelona es queixaren al rei Frederic del fet que les naus catalanes fossin atacades brutalment a les mars de Sicília per les genoveses, sense que en els tribunals de Pílla els fos feta justícia, i li demanaven que, en endavant, els catalans poguessin comerciar en aquelles zones amb completa llibertat i tranquil·litat.⁹

Al llarg de la lluita catalano-genovesa, el rei de Sicília va ajudar més els genovesos que els catalans, especialment els genovesos gibel·lins, com a bon gibel·lí que era. Així ho demostren les cartes que tant el consell de Barcelona com el monarca catalano-aragonès varen dirigir al rei Frederic i al seu fill, l'infant Pere, en les quals posaven de manifest llur descontentament pel suport que donaven als genovesos i pel fet que els permetessin subhastar a les terres sicilianes els productes de les roberies que feien als catalans. A més, els consellers de Barcelona demanaven al cònsol dels catalans a Palerm que, juntament amb els de Messina i Trapani, mantinguessin en els llocs de llurs respectives jurisdiccions les mateixes prohibicions que el Benigne havia ordenat a Barcelona contra els seus enemics.¹⁰ Aquestes prohibicions consistien fonamentalment a no comerciar amb els genovesos ni portar pega ni quitrà ni sèu de Cotlliure en endavant.¹¹

Malgrat les dificultats produïdes per la rivalitat catalano-genovesa, Sicília va constituir el graner de Catalunya aquells anys d'escassetat, però cal remarcar que, durant el regnat del Benigne i a causa de la guerra catalano-genovesa, Barcelona no es va poder abastar en la mesura que li calia del blat sicilià. Això es devia al fet que l'illa

tenia els ports rigorosament vigilats pels genovesos, per tal d'impedir que en sortissin carregaments de gra en direcció a Barcelona.¹² Tòt i que els reis de Sicília havien concedit als catalans diversos privilegis, segons els quals els era permès d'extreure'n cereals, aquells anys no en pogueren gaudir del tot.¹³ Però, no obstant aquesta vigilància genovesa, algunes quantitats importants de blat sicilià varen arribar a Barcelona. Els ports de Sicília des d'on partien els carregaments de blat eren Palerm, a la costa occidental de l'illa, Messina i Siracusa, a la part oriental; però la zona de major activitat comercial catalana era a Trapani, prop de Palerm.

A títol d'exemple, direm que, el 1333, Pere de Mitjavila i A. Sabastida varen portar a Barcelona 1700 salmes de blat sicilià.¹⁴

En una altra ocasió, el 23 de juny de 1333, els consellers de Barcelona encarregaren al capità de l'armada barcelonina, Galceran Marquet, que, amb la seva armada i tres galeres de Mallorca, es dirigís a Sicília a proveir del blat que tanta falta feia a Barcelona.¹⁵

Catalans i valencians es disputaven el blat sicilià, a fi d'abastar, respectivament, Barcelona i València. Així, al començament de l'estiu del 1333 va succeir que uns mercaders valencians que eren a Sardenya varen fletar una nau d'Arnau Guillem Sabastida per tal de carregar-la de blat de Sicília i portar-lo a València, on a la carestia de cereals s'afegia la guerra amb els sarraïns. Els consellers de Barcelona es valgueren de diversos tractes per tal que aquest blat fos portat a Barcelona. El rei Benigne hi va haver d'intervenir manant als consellers de Barcelona que no obliguessin a descarregar a les platges de Barcelona la nau d'Arnau Guillem Sabastida i que la deixessin anar a València, que tenia tanta necessitat de blat com Barcelona.¹⁶

El 26 de gener de 1334, els consellers de Barcelona varen trametre Bernat de Marimon i Jaume Salzet, com a missatgers, a la presència d'Alfons el Benigne per tal d'informar-lo, entre d'altres coses, de la carestia que patia la ciutat a causa de la prohibició de treure blat que havien fet tots els llocs de Catalunya, i li demanaven que acudís a Barcelona per posar remei a la situació. Al mateix temps també li demanaven «cartes de creença» per a diverses persones, entre elles Simó Salzet, que havia d'anar a entrevistar-se amb el rei Frederic de Sicília, amb el seu fill Pere, amb el noble R. de Peralta i amb altres personalitats de l'illa, per tal d'obtenir gra per a Barcelona.¹⁷

Poc després, el 15 de febrer de 1334, els consellers de Barcelona demanaven al rei Frederic que atengués uns missatgers que anirien a demanar-li blat en nom d'ells i per ordre del rei Alfons. Eren R. Figuera, ciutadà de Barcelona, G. de Letona, cònsol dels catalans a Palerm, i Francesc Jaume, cònsol dels catalans a Trapani.¹⁸

Poc temps després, els consellers de Barcelona enviaren a Sicília la coca de Guillem Badia a fi de carregar-la amb gra de l'illa. L'esmentada coca de Guillem Badia havia de retornar protegida per l'armada que conduïa Galceran Marquet. L'actitut amenaçadora de Gènova envers l'armada catalana fa que els consellers preguin el capità Marquet que reforci tant com pugui la seva armada, que no abandoni les naus que vénen carregades de gra i que les conduïxi ràpidament a Barcelona, que pateix gran escassetat fins al punt que la quartera de blat es paga a 30 sous i la d'ordi a 22 sous.¹⁹

NOTES

* Les abreviatures utilitzades en aquest treball són les següents: ACA=Arxiu de la Corona d'Aragó; AHCB=Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona; C.=Cancelleria; col.=columna, columnes; doc.=document; f.=foli, folis; pág.=pàgina, pàgines; r.=recto; reg.=registre; v.=verso; vol.=volum, volums.

¹ Rafael Olivar Bertrand (*Un rei de llegenda, Frederic III de Sicília*, Barcelona, 1951, pàg. 93-94) posa de manifest que hi havia tres raons que explicaven el numeral III que va prendre Frederic d'Aragó en ser nomenat rei de Sicília: 1a. Voler continuar la numeració de Fredric de Hohenstaufen (1197-1250), rei de Sicília, duc de Suàbia i emperador germànic; 2a. Les seves llunyanes però no infundades pretensions imperials; i 3a. Perquè ell era el tercer sobirà de la dinastia catalana, de la mateixa manera que Jaume s'havia intitulat II, fins i tot en els documents relatius a l'illa.

² Ferran Soldevila, *Història de Catalunya*, 2a. edició, Barcelona, 1963, pàg. 396-397. Per conèixer l'actuació de Frederic III de Sicília respecte de la Corona d'Aragó, del 1327 al 1336, anys en els quals fou coetani d'Alfons el Benigne, són d'utilitat les següents obres: Jerónimo Zurita, *Anales de la Corona de Aragón*, llibre VII, Edició d'A. Canellas López, vol. III, Zaragoza, 1978; Nicolai Specialis, *Historia Sicula in VIII libros distributa ab anno MCCXXXII usque ad annum MCCCXXXVII*, a L.A. Muratori, *Rerum Italicarum Scriptores*, X, Milà, 1727, col. 917-1091; Giovanni Villani, *Florentini Historia Universalis*, a L.A. Muratori, *Rerum Italicarum Scriptores*, XIII, Milà, 1728, col. 1-1002, llibre X; Giovanni Villani, *Cronica*, comp. da Franc. Gherardi Dragomanni (4 vol., Florència, 1844-1845. Edició anastàtica, Frankfurt, 1969), vol. III, Florència, 1845. Entre les obres més modernes, cal citar: Stefano Vittorio Bozzo, *Note storiche siciliane del secolo XIV*, Palermo, 1882; la ja citada de Rafael Olivar Bertrand, *Un rei de llegenda, Frederic III de Sicília*, Barcelona, 1960; Antonio de Stefano, *Federico III d'Aragona, re di Sicilia (1296-1337)*, 2a. edició, Bolonya, 1956.

³ R. Olivar Bertrand, *Un rei de llegenda*, pàg. 118.

⁴ F. Soldevila, *Història de Catalunya*, pàg. 401.

⁵ R. Olivar Bertrand, *Op. cit.*, pàg. 210-212; A. de Stefano, *Federico III d'Aragona*, pàg. 219.

⁶ R. Olivar Bertrand, *Op. cit.*, pàg. 210-212.

⁷ S.V. Bozzo, *Note storiche siciliane*, pàg. 612.

⁸ Archivio del Comune di Palermo, Registri lettere 1330-1331, fol. 2 r. Cit. S.V. Bozzo, *Note storiche siciliane*, pàg. 612.

⁹ AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, II, fol. 48 v.-49 r. (1330, octubre, 11) (Apendix, doc. 1).

¹⁰ AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, II, fol. 50 r.-v. (1330, octubre, 110) (Apendix, doc. 2).

¹¹ Vegeu J. Mutgé, *El «consell» de Barcelona en la guerra catalano-genovesa durante el reinado de Afonso el Benigno*, «Anuario de Estudios Medievales», 2 (Barcelona, 1965), pàg. 239-240.

¹² Marina Mitjá, *Barcelona y el problema sardo en el siglo XIV*, «VIº Congreso de Historia de la Corona de Aragón», celebrado en Cerdeña, 1957, Madrid, 1959, pàg. 451, nota 18.

¹³ Ens referim als privilegis de 1286, 1288 (concedits per Jaume II) i del 1296, gener, 18 i abril, 3 (concedits per Frederic).

¹⁴ AHCB, Consell de Cent, Sèrie XIII: Manual, 2, f. 115 v. 116 r. (1333). La salma equivalia a quatre quarters de Barcelona, és a dir, a 278 litres.

¹⁵ AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 12, f. 69 v.-70 r. (1333, juny, 23) (Apendix, doc. 3).

¹⁶ ACA, C, reg. 527, f. 126 r.-126 v. (1333, juny, 26). (Apendix, doc. 4).

¹⁷ AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 13, f. 52 r.-53 r. (1334, gener, 26) (Apendix, doc. 5).

¹⁸ AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 13, f. 55 v.-56 r. (1334, febrer, 15) (Apendix, doc. 6).

¹⁹ AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 13, f. 61 v.-62 r. (1334, febrer, 24) (Apendix, doc. 7).

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

[1330, octubre, 11].

Els consellers de Barcelona es queixen al rei Frederic de Sicília i a Pere, fill seu, dels greus danys que els genovesos causen als mercaders catalans en les mars de l'illa i li pregunten que, en endavant, defensin els catalans de tal manera que puguin comerciar per aquelles zones amb pau i tranquil·litat.

AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell 11, F. 48 v.-49 r.

Excellentissimo ac magnifico principi et domino, domino Frederico, Dei gracia Trinaclic regi.

Consiliarii et probi homines civitatis Barchinone cum recomendantes se ipsos semper promptos ad ipsius obsequia et mandata.

Magnificenciam vestram bene novit qualiter ianuenses, absque aliqua iusta causa, nos et alias gentes dominacionis dicti domini regis nostri opprimunt et oppreserunt, set adeo, quod dolorosum est refferre, aliquos occiderunt, aliquos mutilarunt, alios visu orbarunt, alios depradarunt. Et de hiis que depredaverunt, videntibus illis quorum res [... ..]^a erant, encantum in terris vestris fecerunt, eas vendendo publice tamquam suas et, ut ex relacione fidedigna percepimus, de huiusmodi excessibus in curiis vestris et vestrorum officialium non poterunt consequi dampna passi iusticie complementum. Ymmo, quod detestabile est dicere, in portubus civitatumstrarum vendentibus, scientibus et patientibus gentibus vestris, naves et alia vasa catalanorum depredata et invasa fuerint, et post perpetracionem celeris huiusmodi, de oblatiis, ut dictum est, inibi encantum fecerunt et eis modi, de oblatiis, ut dictum est, inibi encantum fecerunt et eis victualia et alia necessaria fuerint ministrata de quibus animi nostri et omnium catalanorum fuerunt et sint non inmerito perturbati, animadvertentes qualiter semper catalani rectum animum regian celsitudinem vestram et vestris serviciis habuerunt, et quod ubi deffendi deberent inibi occidantur mirabiliter et mirandum. De quibus etiam dictus dominus rex noster et omnes nobiles terre ipsius hiis auditis fuerunt merito admirati. Cum autem dictus dominus rex noster de hiis sublimitati vestre dirigat scripta sua, idcirco, celsitudini vestri supplicamus quatenus cogitando de temporibus preteritis, presentibus et futuris dignemini que minus bene, salvo honore vestre magestate regie, facta sunt facere castigari et deinceps catalanos omnes ut decet in quillitate possint in regno et locis vestris mercari et eam ut exinde catalani, qui rectum animum tenent, ad servicia vestra animentur et ulterius ad prosequendum ea que magestati vestra cedant^b comodo et honori. Si quis autem magnificencie vestre nos facturos placuerit percipiat sicut suis. Nam in mandatis vestris // (F. 49 r.) exequendis per nos posse^c defficere non affectus.

Datum ut supra.

Similis fuit missa^d illustrissimo ac magnifico principi domino Petro secundo, Dei gracia, excellentissimi ac magnifici principis et domini, domini Frederici, Dei gracia Trinacrie regis, primogenito ac in regnis et terris suis generali vices gerenti.

^a. Paraules il·legibles. -^b. cedant, repetit en el ms. -^c. posse, repetit en el ms. -^d. missa, omès en el ms.

[1330], octubre, 11.

Els consellers de Barcelona trameten al cònsol dels catalans a Palerm cartes d'Alfons el Benigne i d'ells mateixos, destinades al rei Frederic de Sicília i a l'infant Pere, en les quals tots es queixen del suport que aquests monarques donen als genovesos contra els catalans. Així mateix, adjunten una altra carta del rei de Catalunya-Aragó referent a la prohibició general de comerciar amb els genovesos i li pregunten que, juntament amb els cònsols de Mesina i de Trapani, procuri que aquesta prohibició sigui respectada. Finalment, li demanen que qualsevol notícia que tingui dels genovesos els la faci saber.

AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 11, F. 50 r.-v.

Al honrat en G. dez Ledó, cònsol dels catalans en Palerm.

Los consellers els prohòmens de la ciutat de Barchinona, salut e bona amor.

Fem-vos saber que us trametem unes letres que el senyor rey^a tramet al senyor rey Frederich a altres al senyor rey en Pere, a cadascun dels quals nós axí mateix scrivim sobre'l fet dels genovesos, als quals donen secors contra nós e ls leixan tenir encant en sa terra de les roberies que fan a catalans. E encara que dins los seus ports los leixan robar, per què us pregam que, tantost, les dites letres presentets ensemps ab los altres cònsols de Sicília, si bonament hi podets ésser tots iustats, si no vós solament les presentets e que aiats resposta d'ells, la qual nos trametats com abans puixats.

Ítem, vos trametem una letra del senyor rey de la inhibició general que's feta contra janovesos, per la qual nos és semblat que vós e los cònsols de Messina e de Trapena vos daiats ajustar e acordar qual manera tendrets en asò, en manera que'l manament^b del senyor rey sia servat. E pregam-vos que açò tengats affer en tal manera que negun contra açò no faça // (F. 50 v.). E si per ventura algun contra lo manament del senyor rey feya, lo qual no [... ...]^c punir, fets-nos ho saber, que, per cert, nós ho farem en tal manera e tant leg castigar que ls altres ne pendran exempli, que de res no poriets adés servir tant lo senyor rey ne la ciutat com d'açò farets [...]^d

Ítem, vos pregam que si ardit negun sabets ara ne per avant de jenovesos, que ls nos façats saber. E si no haviets per quí, trametessets les letres al cònsol de Càller, que ell hi darà recapte.

Scrita quinto idus octobris, anno predicto.

^a. *Segueix en P.*, a cadascun dels quals, *ratllat*.- ^b. *que'l manament, repetit en el ms.*- ^c. *Il·legible*.- ^d. *Il·legible*.

[1333], juny, 23. Barcelona

Els consellers de Barcelona pregunten a Galceran Marquet, capità de l'armada de l'esmentada ciutat, el qual, segons han sabut, juntament amb sis galeres de Mallorca, es dirigeix a Sicília, que faci els possibles perquè les naus catalanes que són en aquelles mars puguin carregar de blat, atesa la carestia que hi ha a Barcelona, fins al punt que la quartera del dit cereal es paga a 15 sous.

AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 12, F. 69 v.-70 r.

Al honrat e discret en Galceran Marquet, capità de la armada de Barchinona.

Los consellers e ls prohòmens de la ciutat de Barchinona, salut e bona amor.

Fem-vos saber que havem reebudes letres vostres en les quals, entre les altres coses, nos havets fet saber que vós ab l'armada nostra ensemps VI galeas de Malorches fets la via de Sicília, per donar aviament que'l navili nostre e de Malorches e de València, qui en aquelles parts és, puixa carragar de gra sens enbarch e perill de nostres enemichs, hon com segons que ja us havem fet saber, nós haiam molt gran carestia de gra, entant que la quartera del forment hic val més de XV solidos, per ço, pregamvos e us requerim que vós a les naus nostres e totes altres qui deçà degen venir, les quals en les dites parts sien, donets tot aviament e carrera que a elles sia necessària, en manera que inversosament puixen carregar e donar compliment a lur càrrech e aquelles acompanyar e en aquexes e donar compliment a lur càrrech e aquelles acompanyar e en aquexes mars de Sicília estar aytant com a vós serà semblant que fassa a fer, car si vós estats en aquexes mars^a segurassen gran profit a nós, car les naus e lenys poran anar e venir salvament e aportar gra ast assí, axí del any passat com del novell e encara que fassats tot vostre pover^b que tots vexels que trobets que sien carregats de // (F. 70 r.) gra venguen assí descarregar, per rahó de la gran necessitat de gra qui és assí e per tota la terra. E tot açò comanam a la vostra bona discreció e al vostre bon consell.

Scrita en Barchinona, a XXIII dies de juny.

^a. *Segueix de, ratllat.* ^b. que fassats tot vostre poder, repetit i ratllat en el ms.

4

1333, juny, 26. Montblanc.

Alfons el Benigne mana als consellers de Barcelona que, valent-se de certs tractes, no obliguin a descarregar a les platges d'aquesta ciutat la nau d'Arnau Guillem Sabastida, noliejada per mercaders valencians i que, carregada de blat sicilià, anava destinada a alleujar la carestia que patia llavors la ciutat de València, la situació de la qual encara havia empitjorat a causa de la guerra contra els sarraïns.

ACA, C, reg. 527, f. 126r.-126v.

Alfonsus et cetera, fidelibus suis consiliariis et probis hominibus civitatis Barchinone, salutem et cetera.

Sicut iurati et probi homines civitatis Valencie nobis noviter intimarunt licet quidam gestores quorundam mercatorum civitatis ipsius, in Sardinia comorantes, nau-leaverint quandam navem Arnaldi Guillelmi de Bastida, civis Barchinone, ut in ea mitterent frumentum et granum de regno Sicilie ad civitatem Valencie supradictam, in qua, ex variis accidentibus, magna caristia invaluit anno preterito et presenti, vos, tractatu prehabito cum aliquibus mercatoribus vicinis vestris qui habent partem in ipso grano, procuratis quod dicta navis cum grano ipso ad civitatem Barchinone debeat aplicare. Cum autem ex hoc urgente necessitate maxima cives et populares Valencie sint comoti, potissime, isto tempore quo habentes sarracenorum guerram vicinam oportet eos amplius victualibus premuniri, nobis humiliter supplicarunt ut huic neccesitati eis succurrere dignaremur. Nos autem sodule cogitantes quod cives predicti qui erga vos gerentes sinceritatis effectum libenter omnia vestra subportant debent a vobis similiter in suis neccesitatibus subportare et, ex hoc, precipue circa vestra

negocia non remissi effi-// (F. 126 v.) cientes ardentibus ad vestra comoda promptiores. Et intelleximus quod duarum onera navium cum grano debent in brevi ad civitatem accedere Barchinone, idcirco, ne ex hoc inter vos et cives predictos hodium quod absit vel scandalum subsequatur, volumus ac vobis districte precipiendo mandamus quatenus, incontinenti, per aliquam barcham significetis patrono et mercatoribus dicte navis et mercatorum partem habentes in grano, modis omnibus inducatis cum affectu, ut granum ipsum ad civitatem transvehant valentinam, nam ubi navis esset in plagia Barchinone, pro tanta relavanda necessitate consonum rationi prospicius ut dicte civitati Valencie in casu huiusmodi succurratur, sicquod procuretis omnino quod granum ipsum eisdem civibus deferatur si unquam nobis placere cupitis et servire.

Datum in Montealbo, VI kalendas iulii, anno Domini M^o CCC^o XXX° tercio. Dominicus de Biscarra, mandato regio facto per vicecancellarium.

5

1334, gener, 25

Els consellers de Barcelona envien Bernat de Marimon i Jaume Salzet com a missatgers a presència d'Alfons el Benigne amb les següents instruccions: 1a. Han d'informar-lo de la gran carestia que pateix la ciutat, a causa, sobretot, de la prohibició de treure blat que hom ha fet en molts llocs de Catalunya, i pregar-li que acudeixi a Barcelona per tal de donar-hi solució; 2a. Li han de proposar P. Canet com a veguer; i 3a. Han de demanar-li «cartes de creença» per a diverses persones que es traslladaran a Sardenya i a Sicília a fi de cercar blat per a Barcelona.

AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 13, F. 52 r-53 r.

No transcrivim aquest document en honor a la brevetat i pel fet que una part no fa referència al tema que estudiem.

6

[1334], febrer, 15. Barcelona.

Els consellers de Barcelona demanen al rei Frederic de Sicília i a Pere, fill seu, que escoltin i atenguin els missatgers que aniran a llur presència i que els ajudin a solucionar la carestia de blat que pateix la ciutat de Barcelona. Aquests missatgers són: F. Figuera, ciutadà, G. de Letona i Francesc Jaume, cònsols respectivament de Palerm i Trapani.

AHCB, Cjconsell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 13, F. 55v-56r.

Excellentissimo ac magnifico principi domino Frederico, Dei gracia Trinacie regi.

Humiles et devoti sui consilarii et probi homines civitatis Barchinone se ipsos ad vestri mandata et beneplacita prono et devoto animo semper promptos.

Cum nos et dicta civitas, propter nimia grani et bladi caristiam que in civitate ipsa viget ultra modum, simus in tanta anxietate positi quod nescimus quo vadamus pro provisione victualium procuranda, nisi quod speramus in Deo et celsitudine vestra quod nobis et dicte civitati subveniatur in hoc passu. Et ob id, excellentissimus dominus rex Aragonum ordinasse magnificencie vestre mittere venerabilem Simonem de Olzeto, anni presentis consilarium Barchinone qui, propter valitudinem persone sue, hic habuit remanere et ad ipsam legacionem venerabiles R. Figuera, civem Bar-

chinone, G. de Letone, consulem catalanorum // (F. 56 r.) in civitate Panormi et Franciscum Iacobi, consulem catalanorum in Trapano, subdelegavit exequendam. Idcirco, celsitudini vestre, de qua plenam gerimus fiduciam, signanter in hoc passu, humiliter supplicamus quatenus honoris dicti domini regis intuitu et compaciendo nobis et dicte civitati quod, propter dictam caristiam manus domini tengit, dignemini nobis, in tanta angustia positis, subvenire. De hiis, autem, dictos venerabiles R. Figuera, G. de Letone et Franciscum Iacobi infromavimus largo mod, supplicantes culmini vestro quatenus hiis que ipsi vel duo aut unus eorum serenitati vestre ex parte nostre et dicte civitatis retularint dignemini fidem indubiam adhibere. Precipientes semper nobis si qua clemencie vestre nos vel dictam civitatem placuerint completuros.

Datum Barchinone, XV° kalendas marcii, anno predicto.

Similis de verbo ad verbum excellentissimo ac magnifico principi domino Petro secundo, Dei gracia regi Sicilie.

7

1334, febrer, 24.

Els conseller de Barcelona informen Galceran Marquet, capità de l'armada de la ciutat, dels preparatius que es fan a Gènova conta l'esmentada armada i li pregunten que la reforci tant com pugui per tal d'afrontar-los i que no deixi de protegir les naus que vénen de Sicília carregades de gra i les porti el més aviat possible a Barcelona, que pateix gran carestia, fins al punt que la quartera de blat es ven a 30 sous i la d'ordi a 22 sous.

AHCB, Consell de Cent, Sèrie I: Llibre del Consell, 13, F. 61 v.-62 r.

Al honrat en Galceran Marquet, capità de la armada de la ciutat de Barchinona.

Los consellés els promes de la ciutat de Barchinona, salut e bona amor.

Fem-vos saber que per en R. Figuera, lo qual per la cocha d'en G. Badia trama-ten en Sicília per procurar gra e per lo leny d'en P.R., lançar, vos havem fet saber l'estament de la ciutat, la qual és en pus al estament que jamés no fo, entant que la quartera de forment hic val XXX solidos e la quartera de l'ordi XXII solidos e d'aquell no sic troba jens, après de les qual letres, ço és vuy XXIII dies de febrer, havem rebudes letres dels cònsols de Perpenyà, en les quals nos han fet saber que han reebudes letres del cònsol de Massella, de les quals vos trematem trellat, per les quals porets ver com en Gènova e en la ribera s'armen XV galeas per venir contra vós e per ço, tantost reebudes les dites letres, acordam que us tramatessem aquesta barcha, per què us pregam que us enfortescats al mils que puixats e que no us partiscats del navili, ans aquella amenats tot iustat e plegat en manera que, ab l'ajuda de Déu, ne galea, en cocha, ne leny negun no puixa prendre dan negun per nostres enamichs. Emprò, pregam-vos // (F. 62 r.) que us cuytets ab tot lo navili e ab l'estol ensemps per venir açí com abans puixats, car per cert gran mester nos és per la gran carestia que hic és, emprò, en negunes maneres del món no us partescats del navili, ans proveits en los affers damunt dits en guardar-vos ben segons que a la vostra discreció se pertany.

Scrita lo dia desús dit.

D'aquesta raó vos escrivim per dues letres les quals vos trametem, una per la dita barcha e l'altra per la barcha de Maylorches, la qual a vós va per aquesta raó.**

**He tingut molt de gust de poder participar en aquest Homenatge al Prof. Santanària i agraeixo la invitació que se m'ha fet.

